

Příprava řízení palby a střelba a řízení palby minometných jednotek se – oproti hlavnímu dělostřelectvu – vyznačuje odlišnostmi vyplývajícími především ze zcela odlišného konstrukčního řešení minometů, které úzce souvisí s jejich určením.

Článek je zaměřen na objasnění zvláštností nejdůležitějších opatření přípravy řízení palby, určování prvků pro účinnou střelbu úplnou přípravou a postřelování cílů s důrazem na postřelování šířky cíle minometnou baterií o dvou a třech minometných četách.

U postřelování hloubky cíle jsou uvedena odvolání na zásady postřelování dělostřeleckým oddílem nebo baterií, které jsou podrobně objasněny v příslušném článku ve Vojenských rozhledech 4/2007.

Specifická bezpečnostní opatření

Tab. 1: Je zakázáno střílet (Tabulky střelby, Děl-11-81 s. 5-6, výtah)

podmínky	miny	náplň	důvod
vždy	všechny	základní	dopad miny v bezprostřední blízkosti minometu
je-li náplň poškozena nebo je v nehermetickém prostředí déle než 1 hod. nebo je-li vybalená náplň uložena v hermetické schránce déle než 7 dní	všechny	všechny	nebezpečí selhání nebo kratší dostřel
takový režim palby, kdy by vyletující mina mohla zachytit nabíjenou	všechny	všechny	možnost výbuchu v nebezpečné blízkosti minometu
větší režim palby než dovolený	všechny	všechny	možnost samozápalu dílčích náplní
je-li ložiště zabořeno více než 300 mm pod úroveň terénu	všechny	všechny	nebezpečí poškození minometu
s našroubovanou kuklou	všechny	všechny	nebezpečí selhání
s nasazeným náustníkem	se zapalovači sovětské výroby	všechny	možnost předčasného výbuchu
minometem bez přístroje proti nabití dvou min	všechny	všechny	možnost výbuchu v nebezpečné blízkosti minometu

Zvláštnosti přípravy řízení palby

Obsah přípravy řízení palby je stejný jako u dělostřeleckých jednotek, zvláštnosti jsou pouze u některých opatření přípravy řízení palby, především u meteorologické a balistické přípravy.

Meteorologická příprava

V poslední době byly čtyři 120mm M vz. 82 a 120mm ShM vz. 85 vybaveny meteorologickými soupravami METEOR, což jim umožňuje sestavit přibližnou meteorologickou zprávu METEOSTŘEDNÍ-PŘÍBLIŽNÁ.

Vzhledem k tomu, že podmínka pro úplnou přípravu, aby se poměrná výška Y_p rovnala 800 m je splněna u obou druhů min (OF a OF-843B) pouze pro náplň první (v zanedbatelném rozsahu dále 2400-2455 m také pro náplň druhou) nelze tuto zprávu pro určení počítaných oprav, a tedy také počítaných prvků pro účinnou střelbu bez zastřílení v podstatě využít. Zprávu lze využít k započítání oprav (charakter „přesnější zkrácené přípravy“) pro zpřesnění výchozích prvků pro zastřílení.

K přípravě prvků pro střelbu úplnou přípravou musí minometné jednotky získat meteorologickou zprávu METEOSTŘEDNÍ odposlechem od dělostřelecké meteorologické stanice vybavené radioteodolitem RT-20, k čemuž musí být vybaveny další rádiovou stanicí (příjmačem meteorologických zpráv).

Balistická příprava

Balistická příprava u minometných baterií vyzbrojených 120mm M vz. 82 zahrnuje:

- určení poklesu počáteční rychlosti miny u prvních ran,
- určení nesrovnalosti jednotlivých minometů baterie vzhledem k řídícímu minometu baterie (při rozmístění baterie v celku) nebo určení nesrovnalosti jednotlivých minometů dané čtyři vzhledem k řídícímu minometu čtyři (při rozmístění baterie po četách),
- určení celkové změny počáteční rychlosti miny řídícího minometu baterie (čtyři),
- měření teploty náplně,
- určení balistických charakteristik min,
- roztřídění min a jejich rozdělení.

Opatření b) až f) se provádějí podle stejných zásad jako u dělostřeleckých baterií, přičemž opatření b), c) se realizují výjimečně, protože opravy délky z nich vyplývající jsou obvykle zanedbatelné.

Měření teploty náplně se provádí baterijním teploměrem, který se vkládá do obalu s municí nebo hermetické schránky s náplněmi.

Určení poklesu počáteční rychlosti miny u prvních ran

K vyloučení vlivu usazování 120mm M vz. 82, který se projevuje poklesem počáteční rychlosti miny, a tím i zkrácením dostřelu, je nutné počítanou délku střelby pro první rány opravovat podle vztahu:

$$\Delta D_{v_0} = \Delta v_0 * \Delta X_{v_0}$$

kde: ΔD_{v_0} – oprava délky pro usazování minometu (pro daný výstřel),

Δv_0 – pokles (změna) počáteční rychlosti v % v_0 pro danou ránu, určený z tabulky 2,

ΔX_{v_0} – tabulková oprava délky pro změnu počáteční rychlosti o 1 % v_0 , určená z tabulek střelby pro příslušnou minu, náplň a délku střelby.

Tab. 2: Tabulka poklesů počátečních rychlostí min u prvních ran v % v_0

pořadí ran ve skupině	náplň	
	1-6	dálková
1.	-1,0	-2,1
2.	-0,5	-1,4
3.	0	-0,7
4. a další	0	0

Opravu dálky pro první rány lze rovněž určit podle tabulek v části 4.1 e) tabulek střelby. V palebném postavení je třeba brát v úvahu doporučení pro zabudování ložiště 120mm M vz. 82 pro různé náměry a náplně a extrémně tvrdý podklad, uvedená v tabulkách střelby (s. 106).

Zvláštnosti určování prvků pro střelbu

Prvky pro střelbu je možné u minometné baterie (čety) určovat:

- úplnou přípravou (je-li k dispozici meteorologická zpráva METEO-STŘEDNÍ),
- přenosem palby od pomocného cíle (pouze metodou jednoduchou, která je určena pro střelbu strmou dráhou),
- zkrácenou přípravou,
- zjednodušenou přípravou,
- zastřílením cíle.

Po zkrácené a zjednodušené přípravě musí vždy následovat zastřílení cíle. Zastřílení cíle je základním a hlavním způsobem určení prvků pro účinnou střelbu minometných jednotek.

Při určování prvků pro účinnou střelbu úplnou přípravou je značně omezena volba opěrných počítaných dálek, přičemž poměrně výšky často neodpovídají standardním vrstvám meteorologické zprávy METEO-STŘEDNÍ, a je proto nutné volit nejbližší vrstvy. Vzhledem k tomu, že při střelbě strmou dráhou je potřebné volit mezi opěrnými dálkami interval do 2 km, bude obvykle potřebné volit 3-4 opěrné počítané dálky pro výpočet souhrnných oprav.

Možné opěrné počítané dálky pro výpočet souhrnných oprav jsou uvedeny v tab. 3 a 4.

Opravy dálky pro změny meteorologických podmínek střelby se počítají stejně jako u dělostřeleckých baterií pro:

- podélnou složku balistického větru,
- pro změnu přízemního tlaku vzduchu,
- pro změnu balistické teploty vzduchu.

Opravy dálky pro změny balistických podmínek střelby se počítají pouze pro změnu teploty náplně.

Opravy směru se počítají pouze pro příčnou složku balistického větru.

Přestože je u normálních balistických podmínek střelby pro sestavení tabulek střelby uvedena „mina nabarvená“, není v tabulkách střelby, pro případ výskytu nenabarvených min, uvedena žádná oprava.

Počítaná dálka zaměřovače se nastavuje na dálkové stupnici zaměřovače, přičemž se do ní započítává oprava dálky zaměřovače pro převýšení cíle. Oprava dálky zaměřovače pro převýšení cíle se určuje podle číselných tabulek střelby pro danou minu a náplň, a to tak, že podle dálky zaměřovače v dílcích (nebo dálky v metrech) se určí oprava pro převýšení cíle o 10 m a podle skutečného převýšení cíle se vypočítá skutečná oprava dálky zaměřovače pro převýšení daného cíle (oprava náměru):

$$\Delta \varphi = \Delta A_c * 0,1 \Delta X_A$$

kde: $\Delta \varphi$ – oprava dálky zaměřovače pro převýšení cíle (oprava náměru) v dílcích,

ΔA_c – převýšení cíle vzhledem k palebnému postavení v metrech,

ΔX_A – tabulková oprava dálky zaměřovače pro převýšení cíle o 10 m v metrech.

Tab. 3: Opěrné počítané dálky pro výpočet souhrnných oprav
(120mm M vz. 82, 120mm ShM vz. 85) – mina OF

$Y_{st}=Y_p$	náplň						
	1	2	3	4	5	6	D
400	1479						
800	600						
800	250	2400					
1200		1800					
1200		1000					
1200		415	3400	4395			
1600			2600				
1600			1600				
1600			600	4300			
2000				3600			
2000				2400			
2000				800	5200	6100	8000
2400					4600		
2400					3800		
2400					2600		
2400					1000	5800	7800
3000						4400	6800
3000						3000	5000
3000						1100	3200
3000							1400

Tab. 4: Opěrné počítané dálky pro výpočet souhrnných oprav
(120mm M vz. 82, 120mm ShM vz. 85) – mina OF-843B

$Y_{st}=Y_p$	náplň						
	1	2	3	4	5	6	D
400	1500						
800	900						
800	260	2400					
1200		1500					
1200		430	3400				
1600			2900				
1600			2000				
1600			600	4300	5300		
2000				3800			
2000				3000			7400
2400				2000			
2400				760	4600	5900	7200
3000					3500	4400	6000
3000					2500	3000	5000
3000					910	1060	3400
3000							1400

Zaměřovač je konstruován tak (opačné stoupání stupnice), že s rostoucí délkou zaměřovače se dosřel prodlužuje a naopak. Dálku zaměřovače lze nastavovat v rozsahu 333–1083 dc (85° – 40°).

Zvláštnosti postřelování cílů

Minometné jednotky budou obvykle postřelovat pozorovatelné jednotlivé a skupinové cíle. Hlavním způsobem přípravy prvků pro střelbu bude zastřílení. Účinná střelba po zastřílení cíle se vede sériemi 2–4 ran ráz na ráz nebo metodické palby do splnění palebného úkolu.

Postřelování nepozorovaných jednotlivých a skupinových cílů minometnými jednotkami se řídí stejnými pravidly jako u hlavnového dělostřelectva.

Minometná baterie postřeluje skupinové pravoúhlé (lineární) cíle:

- náložmo,
- četami náložmo,
- s rozdělením cílů mezi čty,
- s rozdělením úseků cíle (čáry) mezi čty.

Minometná baterie postřeluje:

- nepozorované jednotlivé a skupinové pravoúhlé cíle vždy třemi délkami zaměřovače a jedním nebo dvěma směry,
- pozorované jednotlivé cíle vždy jednou délkou zaměřovače, jedním směrem, vějřem sevřeným,
- pozorované skupinové pravoúhlé cíle:
 - jednou délkou zaměřovače při hloubce cíle do 100 m,
 - třemi délkami zaměřovače při hloubce cíle 100 m a větš, změny dálek zaměřovače baterie (všech čet) se uskutečňují ve stejném pořadí jakou druhé baterie oddílu o třech bateriích při postřelování „bateriemi náložmo“,
 - dvěma délkami zaměřovače (při palbě minometné baterie o dvou četách „četami náložmo“) při hloubce cíle 100 m a větš, změny dálek zaměřovače jednotlivých čet se uskutečňují ve stejném pořadí jakou baterií oddílu o dvou bateriích při postřelování „bateriemi náložmo“,
 - třemi délkami zaměřovače (při palbě minometné baterie o třech četách „četami náložmo“) při hloubce cíle 100 m a větš, změny dálek zaměřovače jednotlivých čet se uskutečňují ve stejném pořadí jakou baterií oddílu o třech bateriích při postřelování „bateriemi náložmo“.

V závislosti na šířce cíle postřeluje baterie (četa) cíl jedním nebo dvěma směry. Dvěma směry postřeluje baterie (četa) cíl, je-li interval vějře výbuchů na minomet na:

- kryté a obrněné cíle větš než 25 m,
- nekryté a neobrněné cíle větš než 50 m – tento případ však nepřichází pro minometnou baterii ani čet v úvahu vzhledem k maximální šířce úseku pro baterii (pro baterii o 2 četách rozmístěnou v celku 300 m, po četách 400 m, pro baterii o 3 četách rozmístěnou v celku 400 m, po četách 500 m) a čet (200 m).

Baterie (četa) vede palbu nejprve počítaným směrem na všech délkách zaměřovače, potom změni směr o polovinu intervalu vějře výbuchů (I_v) doprava a vede palbu druhým směrem, stejným způsobem jako při vedení palby prvním směrem.

Při stanovení způsobu postřelování cíle (úseku cíle) se baterii určuje:

- počet dalek zaměřovače, určí se povel „Náložmo!“ při postřelování cíle baterií třemi dálkami, „Četami náložmo!“ při postřelování cíle baterií „četami náložmo“ (na skupinový pozorovaný cíl o hloubce 100 m a větší se volí postřelování „náložmo“ nebo „četami náložmo“ podle konkrétní situace),
- velikost skoku v dálce (velikost stupnice),
- počet směrů (jsou-li dva),
- interval vějíře výbuchů a oprava směru (o polovinu intervalu vějíře doprava) při střelbě dvěma směry,
- spotřeba min v kusech pro minomet, dálku, směr.

Skupinový lineární cíl se postřeluje:

- orientovaný čelně k výstřelné, jednou dálkou, jedním směrem s intervalem vějíře na cíl 50 (25) m na minomet. Při vedení obranných nepohyblivých přehradných paleb (NPP) je šířka úseku pro minomet 75 m, při vedení obranných pohyblivých přehradných paleb (PPP) 35 m,
- orientovaný bočně k výstřelné, četami vějířem sevřeným na záměrné body čet:
 - u minometné baterie o dvou četách se počítaná dálka na střed cíle pro čtyři zvětšuje (zmenšuje) o 1/4 baterijního úseku podle vzájemné polohy cíle a výstřelných palebných čet,
 - u minometné baterie o třech četách se jako záměrné body volí středy úseků jednotlivých čet.

Skupinový kruhový cíl se postřeluje:

- při poloměru $R_c < 50$ m vějířem sevřeným jednou dálkou na střed cíle,
- při poloměru $50 \text{ m} < R_c < 100 \text{ m}$:
 - baterií o dvou četách četami vějířem sevřeným, jednou dálkou na střed cíle s posunem 1. čty doprava, 2. čty doleva o $1/2 R_c$ ($1/4 \check{S}_c$),
 - baterií o třech četách četami vějířem sevřeným, jednou dálkou na střed cíle, 2. četa na střed cíle, s posunem 1. čty doprava, druhé čty doleva o $2/3 R_c$ ($1/3 \check{S}_c$).

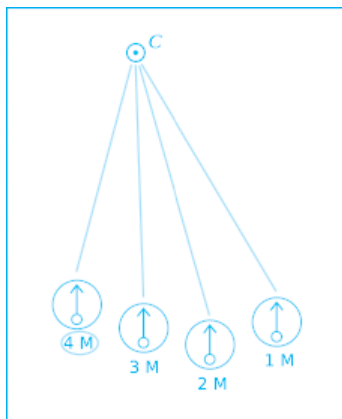
Kruhové cíle o $R_c > 50$ m se při přípravě prvků pro střelbu náhradními prostředky postřelují pouze výjimečně, a to výše uvedeným způsobem.

Postřelování šířky cíle minometnou baterií (četou)

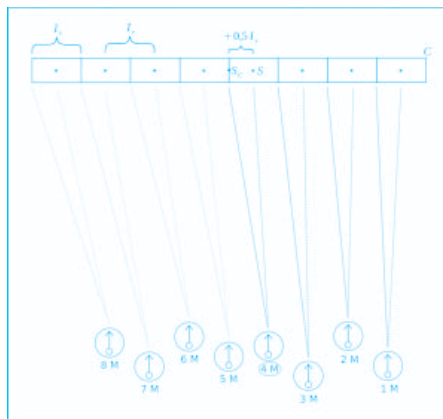
Postřelování šířky cíle minometnou baterií o dvou minometných četách

Aby byla celá šířka cíle ($\check{S}_c$) rovnoměrně postřelována je nutné ji rozdělit na tolik úseků, kolik minometů vede účinnou střelbu. Úsek pro jeden minomet se nazývá **interval vějíře** (I_v) a celý svazek výstřelných rovin baterie (čety) vějíř baterie (čety). Pro zastřílení a účinnou střelbu se používá vějíř sevřený (vjs), nebo vějíř upravený na šířku cíle (vjc).

Vějíř sevřený je takový, při němž svazek výstřelných rovin všech minometů baterie (čety) směřuje do jednoho bodu (obr. 1).

Obr. 1: Vějíř sevřený, 1. minometná četa

Obr. 2: Vějíř na šířku cíle, minometná baterie o dvou minometných četách rozmístěná v celku

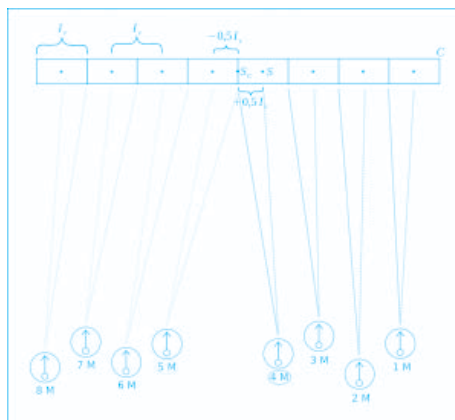
Vějíř na šířku cíle je takový, při němž svazek výstřelných rovin odpovídá šířce cíle (obr. 2).

Cílem je, aby v průběhu účinné střelby jednotlivé minomety postřelovaly své úseky a aby se střední nárazy jednotlivých minometů co nejvíce přiblížily středu (S) daného úseku (intervalu) v průčelí cíle.

Řídícím minometem minometné baterie o dvou četách je obvykle 4. minomet, který je rovněž řídícím minometem 1. minometné čety. Řídícím minometem 2. minometné čety je 5. minomet. Obecně však může být řídícím minometem baterie (čety) kterýkoliv minomet baterie (čety).

Při rozmístění minometné baterie v palebném postavení v celku se připravují prvky pro střelbu na střed cíle pro řídící minomet baterie (4. minomet). K zamíření minometů na odpovídající úseky se v palebném postavení upravuje vějíř baterie na šířku cíle. Aby byly minomety zamířeny na středy odpovídajících úseků je vhodné opravit před zahájením účinné střelby směr všech minometů o $0,5 I_v$ doprava, přestože to pravidla střelby neuvádějí (obr. 2).

Při rozmístění minometné baterie v palebném postavení po četách se prvky pro střelbu připravují na střed cíle pro řídící minomety čet, tzn. u 1. minometné čety pro 4. minomet a u 2. minometné čety pro 5. minomet. K zamíření minometů na odpovídající úseky se v palebném postavení upravuje vějíř každé čety na šířku jejího úseku. Aby byly minomety zamířeny na středy odpovídajících úseků je vhodné opravit před zahájením účinné střelby směr všech minometů 1. minometné čety o $0,5 I_v$ doprava a směr všech minometů 2. minometné čety doleva o $0,5 I_v$ (obr. 3)

Obr. 3: Vějíř na šířku cíle, minometná baterie o dvou minometných četách rozmístěná po četách

Při rozptýlení rozmístění minometů v palebném postavení se prvky pro střelbu připravují zvlášť pro každý minomet na střed jemu odpovídajícího úseku.

Interval vějíře (I_v) je možné vypočítat dvojím způsobem:

a) Je-li známa šířka cíle v metrech:

$$I_v = \frac{\check{S}_c}{n_m * 0,001 D_t^c}$$

kde: $\check{S}_c$ – šířka cíle kolmo k výstřelné v metrech,

n_m – počet minometů střelících na cíl,

D_t^c – topografická dálka cíle.

b) je-li změřena šířka cíle z pozorovatelný v dílcích:

$$I_v = \frac{\check{S}_c[dc]}{n_m} * R_p$$

kde: $\check{S}_c[dc]$ – šířka cíle z pozorovatelný v dílcích,

n_m – počet minometů střelících na cíl,

R_p – redukční poměr.

I_v se zaokrouhluje na celé dílce k nižší hodnotě.

Zastřílení baterií se provádí tak, že se s počítanými prvky vystřelí jedna rána řídicím minometem. Jestliže byla změřena pouze úchylna výbuchu ve směru přivede se výbuch na pozorovací přímkou nebo do průčelí cíle.

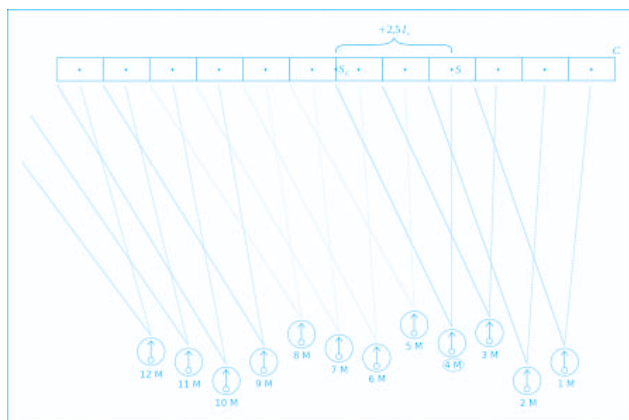
Úchylny ve směru od cíle se pozorují obvykle od středu cíle. Výbuchy se udržují v průběhu zastřílení ve středu cíle. Při přechodu na účinnou střelbu je vhodné opravit směr o $0,5 I_v$, jak bylo uvedeno (obr. 2 a 3), aby výbuchy nastaly ve středech úseků jednotlivých minometů. Pokud se budou výbuchy během zastřílení udržovat ve středu úseku řídicího minometu baterie nebude potřebné před zahájením účinné střelby provést opravu o $0,5 I_v$ (pouze při rozmístění minometné baterie v palebném postavení v celku). Výjimečně je možné pozorovat výbuchy vzhledem k pravému (levému) okraji nebo k jinému bodu cíle a při zastřílení je udržovat ve středu cíle nebo ve středu úseku řídicího minometu.

Postřelování šířky cíle minometnou baterií o třech minometných četách

Z důvodu jednoduchosti je vhodné, aby řídicím minometem minometné baterie o třech minometných četách (o dvanácti minometech) byl 4. minomet a zůstal tak zároveň i řídicím minometem 1. minometné čty. Jako řídicí minomet 3. minometné čty je vhodné určit 9. minomet. Řídicím minometem 2. minometné čty pak zůstává 5. minomet.

Při rozmístění minometné baterie v palebném postavení v celku se tedy připraví prvky pro střelbu pro 4. minomet. Před zahájením účinné střelby je nutné opravit směr celé baterie (všech minometů) o $2,5 I_v$ doprava (obr. 4).

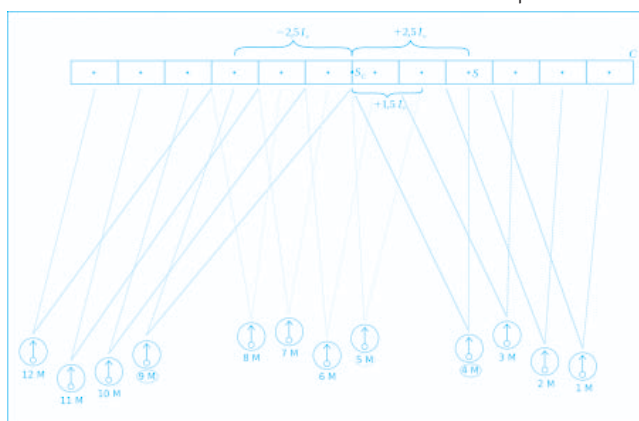
Relativně jednodušší se jeví určit jako řídicí minomet baterie 6. minomet. V tom případě by se opravoval směr před zahájením účinné střelby o $0,5 I_v$ doprava (pokud by byl řídicí minomet baterie 5. minomet, pak by oprava směru byla o $1,5 I_v$ doprava). Pak by však bylo žádoucí

Obr. 4: Vějíř na šířku cíle, minometná baterie o třech minometných četách rozmístěná v celku

změnit řídicí minomet 2. čety na 6. minomet, čímž by se opět narušila jednotnost v této otázce a z toho vyplývající určování oprav proti minometné baterii o dvou četách, respektive 2. četě této baterie, a poněkud složitější by bylo i opravování směru před zahájením účinné střelby při rozmístění baterie po četách.

Při rozmístění baterie po četách se tedy budou připravovat prvky pro střelbu pro řídicí minometry čet, tzn. u 1. minometné čety pro 4. minomet, u 2. minometné čety pro 5. minomet a u 3. minometné čety pro 9. minomet. Před zahájením účinné střelby je nutné opravit směr u 1. minometné čety o $2,5 I_v$ doprava, u 2. minometné čety o $1,5 I_v$ doprava a u 3. minometné čety o $2,5 I_v$ doleva (obr. 5).

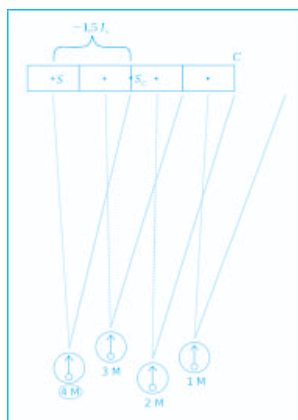
Obr. 5: Vějíř na šířku cíle, minometná baterie o třech minometných četách rozmístěná po četách

Postřelování šířky cíle minometnými četami

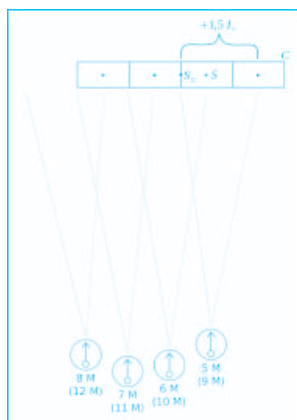
Řídicími minometry čet jsou krajní minometry. Prvky pro střelbu se určují pro tyto minometry (tedy pro 4., 5. a 9. minomet). Při zastřílení a samostatné palbě minometnými četami se postupuje obdobně jako při zastřílení baterií, tzn. úchyly výbuchů se pozorují obvykle ke středu cíle a výbuchy se v průběhu zastřílení udržují ve středu cíle, případně se mohou udržovat ve středu úseku řídicího minometu.

Před zahájením účinné střelby je nutné opravit směr u 1. minometné čety o $1,5 I_v$ doleva (obr. 6) a u 2. a 3. minometné čety o $1,5 I_v$ doprava (obr. 7). Pokud se budou výbuchy během zastřílení udržovat ve středu úseku řídicího minometu nebude potřebné opravu provádět.

Stejným způsobem se postřeluje šířka cíle při palbě minometné baterie „četami náložmo“. Při vedení palby dvěma směry se postupuje stejně jako při palbě dělostřeleckou baterií.

Obr. 6: Vějíř na šířku cíle
u 1. minometné čety

Obr. 7: Vějíř na šířku cíle
u 2. a 3. minometné čety

Závěr

Základním požadavkem na palbu dělostřelectva je její efektivnost.

Předpokladem efektivního splnění palebných úkolů v palebném ničení a optimálního využití zbraňových systémů dělostřelectva je rovněž dokonalá znalost pravidel střelby a řízení palby a jejich dovedná aplikace v praxi. Cílem článku je přispět k naplnění tohoto předpokladu u dělostřeleckých profesionálů u minometných jednotek.

Literatura:

Pravidla střelby a řízení palby pozemního dělostřelectva. [Pub-74-14-01]. Vyškov: ŘeVD, 2007.v

Pravidla střelby a řízení palby pozemního dělostřelectva. Prozatímní vydání. [Pom-2/10-163]. Praha: GŠ ČSA, 1992.

Vysvětlivky k pravidlům střelby a řízení palby pozemního dělostřelectva. [DěL-2-4]. Praha: FMNO, 1990.

Jdeme vpřed bez iluzí. Někteří budou pravidla porušovat, ale právě proto potřebujeme postavit strukturu, která zajistí, že pokud to nějaký stát udělá, bude čelit důsledkům. Právě dnes ráno jsme si znovu připomněli, proč potřebujeme nový a přísnější přístup vůči této hrozbě. Severní Korea opět porušila pravidla tím, že vyzkoušela raketu, která by mohla být využita jako střela dlouhého doletu.

Tato provokace zdůrazňuje potřebu akce – nejen dnes odpoledne v Radě bezpečnosti OSN, ale i v našem úsilí zabránit šíření těchto zbraní. Pravidla musí být závazná. Porušování musí být potrestáno. Slova musejí něco znamenat. Svět se musí sjednotit, aby zabránil šíření těchto zbraní. Nyní je čas na silnou mezinárodní odpověď a Severní Korea musí vědět, že cesta k bezpečnosti a respektu nikdy nepovede přes hrozby a nelegální zbraně. A všechny státy se musí spojit, aby vybudovaly pevnější mezinárodní režim. Proto musíme stát bok po boku, abychom donutili Severní Koreu, aby změnila kurz.

**Obama v Praze mluvil k světu
(z projevu amerického prezidenta Baracka Obamy v Praze)**

neděle 5. dubna 2009

<http://aktualne.centrum.cz/zahranici/evropa/clanek.phtml?id=633905>